

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi ré-
szére vonatkozó közle-
mények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyv-
kereskedése, hová az
előfizetési pénzek, hir-
detések, hirdetési-díjak
és reclamatiók
küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébetér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — Hirdetési díjak: Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kinestári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyiltér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, va-
sárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással,
vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Do ut des, facio ut facias.

Az „Ellenőr“ f. 1871. évi 304- és 305-ik számában csanádi Szontagh Pál ur, Komárommegye szervezkedési előmunkálatainak különösen a költségvetésre vonatkozó részét szellőztetve, elegicus hangon s oly szavakban kel ki a tisztviselői fizetések emelése ellen, a mely szavakkal csak a multak emlékein rajongó ósdi vármegyei politikus beszélhet, mely szavakban a változott, ugy állami, mint társadalmi viszonyokkal számítani nem akaró szűk körű világnézet nyer kifejezést. Beszél a cikk-író itt civismusról, polgár-erényről, mely a közhivatalok viselésében s a közügy szolgálatában leli legfőbb örömét, de a melyről előre felteszi, hogy annak nem szabad hivatali dilettantismussá fajulni s még kevésbé akarja a sportularendszert admissibilisnek tartani. — Szóval: akar nem dilettans, tehát helyüket emberül megálló tisztviselőket semmi vagy legalább is csekély fizetéssel. Szép kívánság az igaz, sajnos, hogy az egész pusztá jámbor óhajítás.

E nézet két dologgal nem akar, ugy látszik, számítani, melyek pedig oly tényezők, melyeket számításon kívül hagyni már nem lehet. Nem akar számítani azon körülménnyel, hogy nem a boldog arkadiai megyekorszakot éljük többé, a midőn négyszer egy évben a megye székhelyén összeülvén, tanácskoztunk, dietioztunk, sedriákat tartottunk hosszabb vagy rövidebb

ideig, a mint ezt épen uri jó kedvünk hozta magával, a mely ülések alkalmával végeztünk annyit, a mennyit épen akartunk, a mit végezni nem akartunk, hagytuk boldogabb időkre s halasztottuk igen sokszor ad graecas calendis. Feledi, ugy látszik, hogy ma már nem szolgáltatathatnak szolgabiráink brevi manu collectiv igazságot a kezükbe adott teljhatalmat képviselő retgett bottal, mely sokszor megbecsülhetlen és sok időt meggazdálkodó mód volt arra nézve, hogy akár a szó, akár az írásbeli panaszok száma kevesbedjék, s így vele együtt a teendők összege. Hogy ily administratio és törvénykezési rendszer mellett bárki is könnyen szakíthatott felesleges idejéből a közügy szolgálatára annyit, a mennyit akart, ez természetes; de hogy volt-e aztán köszönet benne, erre feleljen maga az „Ellenőr“ cikkírója, ki ugy hisszük velünk együtt maga is elismeri, hogy ennél aztán nyomorultabb igazságszolgáltatás és administratio aligha volt a föld kerekéségén. — Ma, midőn társadalmi életünk ezeltől nálunk csaknem ismeretlen mozzanatai, a fejlett ipar és kereskedelem, a hova-tovább tisztuló jogfogalmak oly pezsgő forgalmat idéztek elő az államban, mint a minőt előidézték, az állam nem elégedhet meg azal, hogy tisztviselőkül alkalmazott polgárai rendelkezhetési idejükből nagy kegyesen dobjanak oda annyit, a mennyit az állam szolgálatára oda dobni épen hajlandók. Hanem igen is bölösen cselekszik szerintünk, ha ezt mondja: do ut des, facio

ut facias. És valóban csak a közügy végtelen kárával történék, ha Szontagh ur elvei emelkednének érvényre, melyek szerint, hogy saját szavait idézzem, a tisztviselők szokott foglalkozásuk bizonyos idejü mellőzéséért annyi díjban részesüljenek, a mennyi anyagi érdekeik némi kockáztatásáért kárpótlásként szolgálhasson számukra. — Midőn e sorokat Szontagh a papirosra tette, valjon meggondolta-e, hogy hol kezdődik az a furfangos bizonyos idő és hol végződik és minő kulcs szerint fogná az államra a kérdéses kárpótlási összeget kivetni? No persze: de verbis quantum vis.

Lássuk a másik körülményt. Nincs szerencsénk a cikkíró ismerni, de neve után itélve, aligha viszi fel származási fáját Árpádig; pedig nekünk, uram, oly fajjal van dolgunk, mely származására büszke és ha hivatalt viselt, viselt nem azért, hogy szolgálta legyen a közügyet, hanem hogy fia, unokája vagy dedunokája elmondhassa: hogy őse ez és emez vármegye hirneves alispánja vagy protonotáriusa volt. E téren legtöbb esetben nem az érdem, tudomány és buzgalom, hanem igen is jól hangzó név, befolyás, vagyon s más eféle tényezők döntöttek. Akarja valaki ez állapotot előidézni, ám tessék, teljék benne gyönyörűsége, mi részünkről nem óhajtuk. — E faja az embereknek, hogy pöffeszkedő ürességét s képtelenségét az újabb változott viszonyokkal szemben palástolhassa, oly szívesen idézi a latin mondatot: bea-

TÁRCA.

A műveltségről.

(Vége.)

A műveltség fogalmának felebbi kiterjesztése, mely szerint annak a nemzeti szellem elsajátítása és gyakorlatilag való érvényesítése kiegészítő része, ismét arra figyelmeztet bennünket, hogy összehasonlítván mindennapi, ugy az irályt, mint a beszédet illető tapasztalatunkat a nyelvészet követelésével, a művelt jelzöt, eddigi szokásunktól eltérőleg, kissé drágábban adjuk.

Azonban a szakbeli műveltség még a nemzeti műveltséggel együtt sem egyenértékű a teljes műveltséggel; még hátra van kiegészítőül az általános emberi műveltség.

Addig, míg a népek egymástól mintegy elfalazva voltak, elég volt a görög és római-szerű műveltség; most a midőn a népeket egymással a közlekedés könnyűsége és szükségessége összeköti keresnünk és követelnünk kell azon érzelmeket, gondolatokat, eszméket is, amelyek minden néppel közösek. Ezen általános műveltség kulcsa: a mennyiség, a természeti tudományok, a nyelvtudomány és a bölcsészet, vagy röviden mondva: az alaki képzettség.

Ezen kulcs általános értékét bajos lenne tagad-

nunk; tekintettel mégis önkénytelen elmaradottságunkra, iskoláink silányságára és különben is sok nyelvűségünkre, engedjünk el a kulcsból kinek-kinek annyit, mennyi élet pályája minősége szerint elengedhető, s követeljük a műveltség címének árulá mindenkitől csak azon részét a kulcsnak, mely épen mivel általános, az ember fogalmának is kiegészítő része.

Az általános emberi műveltség a bölcsészetenek erkölcsani részét mulhatlanul követeli.

Abból indultam ki, hogy a föld műveltségének mekkorasága hasznos terményének mennyiségétől függ, s hozzá tettem, hogy az ember műveltsége sem esik más mérték alá. E szerint legyen valaki elméletileg bármily képzett, legyen elmélete alkalmazásában bármily ügyes, szóval, legyen megáldva a műveltség minden egyéb kellékeivel; ha akarat-ereje nem áll egy magasabb, erkölcsi eszmének szolgálatában, a műveltek sorába nem illik be, mivelhogy tettei, különösen a közre nézve hasznosak nem lehetnek. S ha még csak hasznosak nem volnának! De az ily erkölcsi eszme nélkül szűkölködő ember, épen mivel fegyvere szellemi, láthatlan, ellenálhatlan, annyi szellemi vagy anyagi, vagy mindkét nemű kárt tesz körében, amennyit ezen becsületes ember sem tud egyhamar helyre hozni. Példát keressen kiki maga-magának. — Akad.

Órizzkedjete az erkölcsi eszme nélküli képzett embertől!

Kinek nem jutnak eszébe e helyen a történelmileg hirhedett jezsuiták?

Melyik legyen már a sok közül azon erkölcsi eszme, amelyet műveltségünk kiegészítésül szívünkbe írjunk, zászlónkra tűzzünk? Legyen-e az az igazság, avagy a szeretet, avagy a haza, avagy az emberiség? — az nekem tökéletesen mindegy, meglevén arról teljesen győződve, miszerint az erkölcsi eszmék ugy fűződnek egymáshoz, hogy az egyiket elfogadni, a másikat ellökni lehetetlen.

Hogy a műveltség fogalmának azon közvetítése, mely szerint a helyes elmélet helyes tettekben nyilatkozzék, az erkölcsi eszme irányában is áll, magától értetődik.

Lehet, hogy felfogásom nem mindenütt elfogadható; mindemellett nem menthetem fel magamat az eddigiek összevonása alól: én csak azon igen tiszteletre méltó férfiakat merem művelteknek nevezni, akik szakbeli elméleti és gyakorlati jártasságot, nemzeti szellemet, erkölcsi eszmét képviselnek.

Abból, hogy az emberiség haladása folytonos, következik, hogy csak viszonylagos műveltség van, bevégett nincs; és hogy a ma még művelt ember, idővel, ha szellemi tevékenységét megszüntette, ezen legméltóságosabb címre való jogosultságát elveszíti.

tus ille qui procul negotiis, pater-
na rura bobus exercet suis. És mig
mivelte az apjától öröklött földet, nem mi-
velte eszt, a természet e nemes örökségét,
hagyta e dicsőséget egyedül azoknak, kik
nem örökölték ősüktől sem hirt, sem ne-
vet, sem vagyont, kik ennél fogva a jelen
körülmények között egyedül állanak az ál-
lam rendelkezésére, mint e téren haszna-
vehető tagok, de a kik, természetes, az ál-
lamnak ezt mondják: do ut des, facio
ut facias.

Az „Ellenőr“ cikkirója szerint e tan a
demokratia kokárdájával szem-
fényvesztősködő plutocratia cso-
portja hozta forgalomba. Szontagh
ur szerint: e tan az ál-demokratiata-
na. Ha ez az ál-demokratia tana, de val-
jon a tizenhárom próbás demokratia tana
fog-e lenni: hivatalt s ezzel együtt — mi
tűrés és mi tagadás — irányadó befolyást
a közügyekbe azoknak adni s e befolyást
mintegy azoknál örökíteni meg, kiknél ezt
vagyontuk úgy is eléggé biztosítja, s kik ré-
széről különös kegy gyanánt leszünk kény-
telen tekinteni, ha sokott foglalok-
zásukból bizonyos idejüket a köz-
ügynek szentelni kegyesen méltóztatnak.
Ugyan mondja meg a cikkiró, melyik fog
vezetni előbb plutocrátiára: a közönség ál-
tal tisztességesen fizetett s e fizetéséért szor-
galmasan és hiven dolgozó, de e mellett
szegény s befolyástalan tisztviselők serege,
vagy a vagyonos s e vagyonosságánál fog-
va befolyásos, a közügyeket mintegy uraló
megyei olygarchák, kiket így szép szerével
a tizenhárom próbás demokratia formája
alatt nyakunkra akar octroyálni ő Ellen-
őrsége? Természetes: de verbis quantum vis.

Az „Ellenőr“ e cikkével nem democra-
ticus, hanem a demokráciával ellenkező el-
veket vall, mely azt parancsolja, hogy a
képeség és becsület előtt, még ha szegény
is, nyitva tartassék az út, s hogy e képes-
ség és becsület az állam részéről kellőleg
elismerésben részesüljön, s azért, mert azt
mondja: do ut des, facio ut facias, ne
nyilvánítassék oly hig velejű könnyelmű-
séggel a budget rovására élőködni
kivánó émelvítő satnyának. Hanem
hát: de verbis quantum vis.

Angliában az alsóház tagjai nem fizet-
tetnek mint nálunk. Kísértené meg e téren
valaki nálunk Angliát utánozni, hogy jaj-
dulna fel, azt hiszem, csanádi Szontagh Pál
ur is s hogy mondaná el a szent demok-
ratia nevében, hogy így a vagyontalan ké-
peség előtt el leend zárva az út magát a
hon érdekében érvényesíteni s hogy alkalm-
mazná akkor a do ut des, facio ut facias
elvét, melyről a tisztviselőknél tudni
sem akar, s mig ezek szerinte a budget
rovására élőködni kivánó émelvítő satnyák,
mik azok, kik polgártársaik nemes bizal-
mából a képviselő padokra jutva, manda-
tumokat azzal teljesítik, hogy az országos
ülésekben rendszeresen nincsenek jelen, de
azért élődnek mégis a budget rovására. Ki-
nek jut eszébe őket ezért émelvítő satnyák-
nak nevezni. — Hanem hát: de verbis
quantum vis.

Franciaországi események.

A nemzetgyűlés a decentralisátóra vonatko-
zó törvényjavaslat tárgyalását nem sokára bevé-
gzi, melynek főbb intézkedései következők: A me-
gye élén a kormánytól kinevezett praefekt áll, e
mellett a minden canton után általános szavazattal
választott megyei tanácsosokból alakult megyei ta-
nács van, mely évenként legalább kétszer ülést
tart, ha a tagok vagy a praefekt kívánja, többször
is. Ez választ 4—5 tagu állandó bizottságot, mely
havonként legalább egyszer gyűlést tart. Ezek el-

lenőzése alatt áll minden közigazgatási dolog, sőt
politikai ügyben is kérvényezési joggal bírnak. —
Vilmos császár a napokban elrendelte, hogy a Sei-
ne, Euere, Seine Inferieure megyék, melyek csak
1500 millió franknyi hadisarc lefizetése után lettek
volna kiűritendők, már most kiűritessenek. — Fran-
ciaországban a császárság megbukása óta a kor-
mányzásban csak az a változás történt, hogy az
ügyek élére új ministerek léptek. Más különben a
császárság alatt volt hivatalnokok megmaradtak s
a köztársaság alatt minden úgy megy, mint a csá-
szárság alatt. — A francia kormány, pört szándé-
kzik indítani a flórenci „Internationale“ ellen,
azon levél koholása miatt, melyet Thiers a pápá-
hoz intézett volna.

Legujabbak.

Konstancinápoly, július 24. A félhivatalos
lapok Beustnak az egyiptomi kérdésben kibocsátott
jegyzékét illetőleg udvariatlan és sértő modorban
kijelentik, hogy a porta nem tűr semminő beavat-
kozást az ő belügyeibe. — Hirszerint a nagyve-
zér egészségi állapota jobbra fordult.

Ems, július 24. A német császár ma Jugenheim-
ba utaz az orosz császári pár meglátogatására. —
Az orosz császár holnap Berlinek át haza utaz.

Páris, július 23. A pápa világi hatalmát illető-
leg benyújtott kérvények tárgyalásánál Thiers mon-
dá: Sajnálja, hogy a kérdés fölvetetett, ő nem fog
hűtlen lenni előbbi nézeteihez, a téves nemzetiségi
tanok vezették Franciaországot hagyományos poli-
tikájának föladására, az európai egyensúly megin-
gatására; ezek voltak okai a legutóbbi baleseteknek.

— Hiába figyelmeztetett ő azelőtt, hogy Olaszor-
szág egységének Németország egységét okvetlenül
maga után kell vonnia. Háborus politikát nem
szabad folytatni. Olaszország egész Európától nyer
támogatást. Törekedjünk hadseregünket újra szer-
vezni, de nem háboruba vezetés céljából, hanem
előre látásból és hogy Franciaországnak magas ran-
got vívjunk ki. — Rosz politika lenne az, mely
egy hatalmas szomszédot, mlyen Olaszország, tö-
lünk elidegenítene. Thiers tovább így folytatja: Ő
a pápához nem intézett iratot, csak annyit mon-
dhat, hogy Franciaország a pápának mindig nyitva
áll; a konkordatum által teremtett viszonyok kö-
vetelik a pápa függetlenségét, melynek védelmére
minden lehetőt megfogunk tenni.

Páris, július 24. Több lap hírképen említi,
hogy Favre leköszönt volna. — Napoleon herceg
Havré-ba érkezett, azonban fölszólított, hogy
Franciaországot azonnal hagyja el. — A poroszok
által elhagyott helységekből öröm tüntetések vol-
tak.

Madrid, jul. 23. A király elfogadta Serrano pro-
gramját, aki a ministeri névsorban Topetet, Sagas-
tát és Ulloat fogja előterjeszteni.

New York, július 23. Az itteni löportorony föl-
robbant. A kárt egy millió dollárra becsülik. Em-
berélet nem esett áldozatul.

Páris, július 24. A párisi municipális választá-
sok eddigi teljes eredménye következő: megválasz-
tatott 24 konzervatív-republikánus, 6 mérsékelt re-
publikánus és egy radikális; választandó összesen
49, még 23 konzervatív republikánus választatott
meg hir szerint.

Ujdonságok.

— A Csabán megtartandó megyei dalárün-
nepélyről a „Zenészetű lapok“ ezeket írja:

A békésmegyei vidéki dalárünnepély rendező
bizottsága, már szétküldte meghívóit az ünne-
pélyre, mely f. év aug. 6-án délután 4 órakor
fog megtartatni B.-Csabán az ottani „Széchenyi
ligetben“ a megyében felállítandó „Szeregetház“
javára. Az előadás estjén a népkertben tartandó
táncvigalom jövedelme szintén a fentebbi célra fog
fordíttatni.

A közös előadás műsora akként van véglegesen
megállapítva, a mint azt már egyszer korábban is

közöltük, melyet azonban ez uttal a kibocsátott
meghívók alapján ismételve közléstünk. 1. „Köl-
cesey Hymnusz“ Erkel Ferenctől, előadva az
összes dalárdák által, zenekarkisérettel. 2. „Lel-
kesedés dala“ Liszt Ferenctől előadva a dal-
egyletek által. 3. „Harcos imája“ Lachnertől,
zenekarkisérettel előadva az összes dalegyletek ál-
tal. 4. „Országos borsdal“ Thern Károlytól,
előadják az összes dalegyletek. 5. Nemzeti zászló-
ló“ Huber Károlytól zenekarkisérettel, előadva az
összes dalegyletek által.

Az összelőadásokban a következő békésmegyei
dalegyletek vesznek részt u. m. a békési, csabai,
gyulai, szarvasi, tarcsai és vésztői dal-
egyletek, melyek a közösen előadandó darabok után
tetszés szerint választott kardalokat is fognak külön-
külön előadni.

A rendező bizottság, ez ünnepélyre meghívta az
országos magyar daláregyesület központi ig. vá-
lasztmányának pest-budai és vidéki tagjait, továbbá
a fővárosi dal- és zeneegyletek elnökeit és karna-
gyait, s a fővárosi zenevilág kitünőségeit, egy szin-
tén a sajtó és irodalom korifeusait. A testvér dal-
egyletek közül testületileg csak a megyével szomsz-
szédos megyék dalegyleteit hívta meg.

A meghívók tulajdonosai, f. év aug. 4-től 9-ig,
a cs. k. államvaspályán, a tiszavidéki vasutársulat
összes vonalain és az alföld-fiumei vasutvonalon B.-
Csabára és vissza, a 2-ik és 3-ik osztályu kocsik-
ban egyszeri utazásra 50% árlaengedési kedvez-
ményben részesülnek.

A meghívott vendégek fogadása és elszállásolá-
sáról a rendező bizottság gondoskodik.

Mind ama t. c. vendégek, kik ez ünnepélyre
meghívtak vagy meghívni ohajtanának, szives-
kedjenek megjelenési bejelentéseiket vagy megke-
reső leveleiket B.-Csabára t. Vidovszky János
kaszinói alelnök urhoz intézni.

Eme első vidéki dalárünnepély, mely e nembn
első lesz a hazában, bizonyára legnagyobb részvét-
t fogja felkölteni nem csak az illető megyének,
hanem a szomszéd megyék és magának a főváros-
nak is, honnan már is számosan készülnek abban
résztvenni.

A lelkes békésieket illeti az elismerés és dicső-
ség, kik e téren mint ügybuzgó és kezdeményező
üttörök lépnek ki a küzdőterre, mely nekik bizo-
nyára megillető babérokot is fog nyújtani.

Az ünnepély zenészetű részében az Alexander
ezred zenekara is közre fog működni.

— **Ladies György** városunk egyik kiváló ügy-
védének István nevű kis fia elhunyt, s a temetés
e hó 23-án nagy részvét mellett ment végbe.

— **Az itteni honvédszázalaj** zászlószentelése
— mint biztos forrásból értesülünk — folyó évi
septemberhó 24-én menend végbe.

— **A szinkör** elvégre valódi rendeltetésének a
szinelőadásoknak — lesz ismét visszaadva, miután
Rappo „világhírű“ testgyakorló társulata városunk-
ból eltávozott. E társulat ittléte alatt csaknem min-
dennap tartott előadásokat, természetesen bérletszű-
netekkel, s a közönség erszényében nem kis pusztí-
tásokat okozva. Most már talán testgyakorlato-
knál egyebet is látandunk s a bérlo közönségnek
is kilátása van, hogy a több napon át nélkülözött
szinelőadásokhoz jut.

— **Kemény Sándor** gyulavarsándi rom. kath.
lelkész, egy embernek a hullámokból saját élete
veszélyeztetésével történt megmentéséért, a koron-
ás arany érdemkeresztet nyerte.

— **A mi sok az sok.** Az éjjeli kurjongatások
és dalolások napirenden vannak városunkban. Ha
a nap fáradalmait kipihenendő csendes nyugovás-
ra hajtod fejedet s Morpheus bátyád lágyan rin-
gató karjai már-már körül ölelnek: tiz-tizenkét re-
kedt torok eget verő larmája riaszt fel édes ál-
maidból s ugyanannyi ember vad kacaja hangzik
fel ablakod alatt. A csorda elvonul s te azon édes
hitben, hogy ezen is tul estél volna, újra lezárod
szemhéjjaidat, de — szörnyű csalódás, alig telik
el tiz perc s egy másik csorda toporzékoló járás-
kelése s kurjongatása újból fölriaszt. Így megyen
ez váltakozva az éj nagy részén át s reggel mire

kikelsz ágyadból, oly fáradt s kedvtelen vagy, mintha nem is fekve töltötted volna az éjt. — Di-csértessék érte — a városi rendőrség.

Vegyesek.

— **Kedvezmény tanítók részére.** A népoktatás ügye iránt való méltányos tekintetből, a honvédelmi ministerium a honvédkerületi alosztályokhoz intézett iratában szigorúan meghagyta, hogy oly hadköteles tanítókat, kik a beálló szünidő: augusztus, szeptember hó alatt a tanítóképezde pótanfolyamára beiratták magukat és ezt bebizonyítják, a kötelező gyakorlatok alól földoldozzák. A most elhagyott gyakorlatokat jövőre kell kipótolniok.

— **(Állandó dohánykiállítás.)** A kormány hír szerint oly állandó dohánykiállítást fog Pesten rendezni, mely dohányminták kiállításával kapcsolatba hozván, lehetővé teend, hogy a termelő itt könnyű módon bemutassa természetményeit a külföldi kereskedőknek. A terv valószínűsítése minden esetre használhat valamit hanyatlásnak indult dohánytermelésünknek.

— **A pesti sugárút kiépítését a magyar földhitel-társaság vállalta föl.**

— **A napokban Pesten egy koldusasszony halt meg, ki unokájára 3217 frt 58 krt hagyott készpénzben.**

— **Vasut a levegőben.** New-Yorkban legújában Richard Morgan blomingtoni mérnöknek egy tervét fogadták el, mely szerint a vasut góth ivezet által tartott sinuton haladna a város felett. Az ivezetek egymástól 75 lábnyi távolságban kovacsolt vasból állítatnának fel. Ormuk az utca felett 45 lábnyi magasságban állana. Az állomások e vasúthoz erre kibérelt lakházak 2—3-ik emeletén rendeztetnének össze a sinutakkal. A mozdonyok úgy vannak szerkesztve, hogy hamu, parázs vagy szén nem eshetik ki belőle. E vasut igen olcsó, igen egyszerű, nem akadályozza az utcai közlekedést.

— **Braatz Eufrozina halála.** Aradon e hó 22-én borzasztó szerencsétlenség történt. E nap délután kezdé meg az ismert Braatz Eufrozina költőnő legvakmerőbb mutatóványait, és először minden baj nélkül haladt át a kötelet, midőn azonban a tulsó oldalon levő emelvényről le akart szállni, a kötel ketté szakadt s ő a magasból alázuhanva, egész testhosszában, arccal lefelé vágódott végig a földön. A rögtön alkalmazott orvosi segély sem menthető meg a szerencsétlent, ki alig egy fél óra mulva már halott volt. Hogy mi volt oka a kötel elszakadásának, a hivatalos vizsgálat fogja kideríteni. Mint bizonyost állítják, hogy céltalosan rossz szándékból metszették meg a kötelet. A hajmeresztő szerencsétlenség roppant izgatottságot szült a városban, különösen az aradi városligetben, mely ez alkalommal igen népes volt. A szerencsétlenül járt fiatal nőt pár év előtt Pesten is fenyegette hasonló vég, melyet azonban akkor minden nagyobb baj nélkül került ki.

— **Török mesteremberek Pesten.** A kormány pesti ügynökségének közvetítése által a magyar testvér-városban több fiatal törököt helyeztek el s ezek különféle műhelyekben foglalkoznak is, hol elég ügyességet tanúsítanak. Többnyire a leghasznavehetőbb mesterségeket tanulják s folszabaddulás után azonnal visszatérnek Törökországba.

— **Műkiállítás Aradon.** A képzőművészetek országos egylete elhatározta, a haza több városában műkiállítást rendezni. Az első Aradon lesz, hol az új megyeház termében 75 festményt állítanak ki. E kiállítás rendezésére, mely augusztus 1-jén nyílnék meg, a bizottság már megalakult.

— **Egy kosár bosszúja.** A „Kecskeméti lapok“ írja, hogy Kecskemét városában egy ép oly türelmes, mint szerelmes fiatal ember igen sokáig udvarolt szíve imádjának és annyira remélt,

hogy közelébb kezét is megkérte. A válasz hasonlított a kosárhoz, a min a mélyen megalázott fiatal ember annyira fölháborodott, hogy kevéssel ezután a piac közepén támadta meg a szerelmetlen leánykát. Végre a kapitányságnak kellett magát közbevetni, hogy a fiatal ember csapásait elhárítsa. —

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Országos vásári tudósítás.

(Folytatás.)

A juhvásár, bár még esőtörtökön kezdett beállni, a közepszerűségig alig birt felvergődni.

Ugyanis birkafele 35 kisebb-nagyobb nyájban 5192 db, magyarjuh és berbécs-féle pedig 9 falkában 778 db s így összesen csupán 6170 darab volt behajtva.

A birkafelek legnagyobb részben Bihar-, azután Arad-, egy kis részben pedig Békésmegyéből; — a berbécsből egy 240-es darabu falka egy helybeli és egy dobozi kupectól hajtva, Erdélyből Topánfalváról; a többi nyolc falka Bihar és Arad hegyes részeiből érkezett.

Feltűnő volt gr. A. K. egy falkában felállított vári uradalmi ezer darab birka-ürüje, melyért 20 frtot követeltek páronkint; azonban ezt az árt az ürük nem egészen hizott volta miatt korántsem lehetett még akkor elérni. Gr. W—m Gy—a gyulai 30 db finom hágó kosa, melyek az anyanyáj megszüntetése miatt váltak eladókká, és sajnálandó, hogy további nemesítésre gazdakézre nem juthattak, — mint egészen kihizottak páronkint 21 frtjával keltek el; vevői nyitraiak voltak. Ugyancsak nyitraiak, de mások, vették meg vásár előtt a gyulai uradalmi törzs-anyanyáját gyapjában egyremásra 18 frtjával; ezen nyáj is most indítottat már nyirottan utnak. A St—lok Szalontáról és Pélből a vásár egy harmadát maguk állíták ki birkaik mustráiból és egy ürünyájából, mely durvább fajú, nagyobb középhúsú nyáj 15 ftjával vétetett meg páronkint. Ugyancsak St—lok vásáron kívül és még vásár előtt francia számlára 600 db mind öreg hizott ürüt adtak el Csabára vasúthoz szállítva páronkint 20 frtjával. A napokban a Csabára hajtás megis történt, de nem jött senki az átvételre, s így a nyáj visszahajtatott Péibe. Az ügy magánaton most intéztetik el, s hihetőleg a vevő kárára új eladás fog tétetni.

Mustra-birka aránylag sok volt, és nagyobb falkákban 6—6.50 krig kelt leginkább páronkint. — Tarlóra vették ezeket többnyire, mert még nagyon soványak voltak.

A sovány fiatal ürük tartásra kerestettek és 10—11 frtjával vigan keltek, — a jó husu 2 évesek 12—13, — a 3 és 4 évesek pedig 14—15 fton keltek páronkint; a mi ezen felül vagy alól kelt, az kivételes volt.

Közönséges szörü tartani való anyabirkák java 10—11, középszerűé 8—9, csekélyé 7 frtjával is volt páronkint kapható.

A távol bihari hegyi árendás vad legelőkön, vagy alföldi vizes legelőkön járt szalontai és mezőgyáni birkaanyák, szánandó, valódi inséges színben voltak, félt valaki alkuba is bocsátkozni irántuk. — Általában pedig jól kihizott jószág a gyulai 30 koston kívül épen nem is volt. A magyar bárányból egy kis csapat volt, 7 frtra tartották páronkint, míg a hitványabb birka-bárányokat 5 frtra, de ily áron sem vették őket.

A szarvasmarha vásár pénteken, szombaton, és vasárnapon át oly nagy terjedelmű, oly szép volt, — milyenre a közönségek felosztása és egy évtized óta alig emlékeznek — s minden oldalról egybevetés után az egész forgalmat kerek számban 8000 darabra, tehát ötannyira tehetni, mint a tavaszi vásári volt.

Nagy ökör jött Erdélyből Bálintoké egy falka 46 drb, másik falka 16 drb, Buday-é egyik falka 20, másik 14 drb. — Biharból cseli kupecéké 36 drb, — egy belényesié 30 drb, másik belényesié 24 drb, kordói kupecéké sovány jószág 40 drb, 2 jobb husu falka szintén kordói 40 drb, másik 12 drb; egy 44 drbnyi falka egy kigyósi kupec kezén, Varsándról jött 66 darab félhusu ökör falka, s mit tán legelőbb kell vala mondanom, — Szalontáról magáról hiteles tudósítás szerint, nagy jármás ökör és befogni való tinó számos gazda tulajdonaiból nem kevesebb mint 700 drb, valamint az egész vidékről, és megyénkből is páronkint temérdek ökör és tinóféle jött a vásárra.

Pénteken igen drágán indult az ökörvásár, majd hol enyhültek, s megint szilárdultak, végre vasárnap igen nagyot csökkentek az árak. Egyes kupecék megfizették fejességök árát, mert 30—40 frttal is lejjebb adták párját a kimaradt jószágnak vasárnap reggel, — mint adhatták volna szombaton reggel.

A vásár elején néhány pár erdélyi prima ökör 400 és 410 frton keltek el, ezenkívül az igen kevés többi erdélyi prima 360—380 frton kelt.

A másodrendű ökrök, melyenek a váradvidéki csapatok java szokott lenni, 300 frttól 340 frtig keltek a minőséghez és eladási időhöz képest, mert mint már jeleztem is, nagy árhullámlás volt pár nap alatt; a 3-ad rendű ökör párja 240—280 frt; a 4-ed rendű 200—220; az 5-öd rendű csekély testű, csekély szarvú 180—190 ft volt leginkább.

A közönséges 4-ed fű tinók egy 20 dbból álló csapatban 200 ftjával páronkint, a cimerekek 20—40 fttal, kivételkép 50 frttal is feljebb, csekélyebbek pedig 20 fttal olcsóbban is keltek; ez arányban a két évesek fokokint 20—25 fttal olcsóbban páronkint. A rugott tinók vagy 2-ik füvet evők legeleje, szemén szedettje 150, a 2-od rendűje 100—120, a 3-ad rendűje 80—90, a 4-d rendűje, a csekélyé csak 50—60 fton kelt páronkint, — épen ilyen ára lévén az idejevesztett 3-ad fűeknek is.

A tehénfélékéből, a fejősből aránylag nem sok volt, nem is kerestetett úgy, mint a tavaszi vásárban, az árak is 5—10 fttal darabonkint enyhébbek voltak; — a jó fogu fiatal sovány meddő tehénből igen sokat összeszedtek sarju mezőre, tarlóra, moslékra 60—65 és 70—75 ftjával, míg a nagyobb testű, jobb husu vágható meddők 80—100—110, kivételkép 120 fton is keltek a minőséghez képest dbkint.

Az ökrökre legnagyobb vevők voltak br. Sina egyik győri uradalma, mely a vásár színe-javából százon felül összeszedett a fiatal nagy jármásokból, — továbbá gr. W—m-ok 2 majorsága, — számos kunsági, pestmegyei, csanádi, csongrádi és e megyénkbéli egyes vagyonos gazdák, haszonbérlok; nemkülönbén ezután az aradi N—n-féle szeszgyár, a szegedi szeszgyár, — továbbá a n.-várad K—n-féle szeszgyár, s ki birná mind elsorolni, számos egyes.

A tinókat legerősebben több százra menő mennyiségben vették a zólyomgyepei tót és más felföldi kupecék. Az eladások átirásáról vitt városi hiteles jegyzőkönyv szerint az ártit vásári passusok 1270 dbról, rég elő nem fordult nagy mennyiségről szólnak, — míg a mult vásárban csak 727 db volt ártíva, — pedig tudva levő dolog, hogy a legnagyobb csapatokra és a helybeliek, ismerősök között adott-vett biztos jószágra új passust nem igen szoktak iratni.

(Folytatása következik.)

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

64) Nyári idényre alkalmas tárgyak 10-10

O B E T K O és E R N Y E I

39. számú cég alatti üzletben Aradon.

Szalmakalap gyári raktár. Közöséges szalmakalapot fiúk és leányoknak 40. 50. 60. valódi florentin kalapok 1, 1.20, 1.40 krtól felfelé.

Szövet-férfikalapok legújabb minta szerint, fiúknak 1.50, 1.80, 2, uraknak 2.50, 3, 3.50. Sapkák, selyem és posztóból gyermekeknek 1, 1.20, uraknak 1.50, 1.70.

Kalaptörzsek hölgyeknek, legújabb alakokban 25, 30, 35.

Lábbelik. Női comod-cipők 80, 1, 1.20, 1.70. Sarokkal 2.20, 2.50.

Női magas topánok sarokkal brünelből 2.60, 2.80, 3.25; színes 3.50, 3.85; bőr hasonló arányban. Közöséges lábbelik (amerikai név alatt) kis gyermekcipők 45, 50 70, 80, 1, 1.20. Női félcipők bőr és szövet 1, 1.20, sarkasok 1.50, 1.70, 2.

Szegzett talpu előlűző, gyermektopánok réz orral 1.80, 2.20, 2.80, 3.

Férfi lábbelik. 1 pár mainzi bőr férfi-topán ruganyval 5.50, 6, 6.50; hasonló árban létezik zerge-, keztü- és kordovánbőrből. 1 pár keztüü vagy zerge bőr topán lack orral 6.25, 6.50.

Finom férfi topánok brünel vagy keztüü bőr, lak orral (Salon cipő név alatt) 5, 5.50, 6 frt. Erős talpu orosz bagaria vagy fóka bőr topánok 7.50, 8 frt.

Fiúknak való topánok ruganyval hasonló készülettel 2, 2.50, 3.50, 4 frt.

Ezen lábbelikre különösen figyelmeztetjük a n. é. közönséget melyek nem gyári munka név alatt tekinthetők mint rendszeren raktárokból áruházi szokás, egy kísérlet bár kit meggyőz az előnyös vételről.

Keztüük. Prágai női glacé keztüük 75, 90, 1 frt.

Prágai férfi glacé keztüük 90, 1 frt.

Óz és szarvas bőr keztüük 90, 1, 1.50

Katonai óz bőr keztüük 70, 90, 1 frt.

Szövet keztüük gyermekeknek 15, 20 kr.

Urak és nőknek 35, 40, 60, 80 kr.

Napernyők. Pamutból 60, 80, 1, 1.50.

Selyemből 2, 2.50, 3.50, 4 frt.

Férfi napernyők 2.50, 3, 3.50.

Eső ernyők pamut 1.25, 1.50, 2 frt.

Alpaca szövet 3, 3.50, 4 frt.

Selyem 5.50, 6, 8, 10 frt.

Eső köpenyek férfiaknak kautschuk és amerikai szövetből 9, 10, 15, 18 frt.

Fehérneműk. Uraknak, 6 finom gallér 90, 1. 1.50.

1 pár finom kézelő 40, 50 kr.

Színes ingek 1.20, 1.60, 2 frt.

Minthogy üzletünk oly számtalan tárgyra kiterjed, melyeket mind elsorolni lehetetlen, kérjük a n. é. közönséget ez osztályt megközelítő szükségleteit cégünk által fedezni.

Fehérek 1.50-től 3.50-ig.
6 rumburgi zsebkendő 1.40, 2, 2.50.
Lábra való fonal vászonból 1.35, 1.50, 1.80.

Nyakkendők és csokrok, változatos alakban 25 krtól kezdve.

Kézelő és mellgomok. Csont, bronce, kagyló és talmiaranyból 10, 15, 20, 25, krtól felfelé.

Hasonlóul **női ékszerek** broche, fülbevalók, karékek, nyakláncok nagy választékban.

Női fehérneműk nagy választékban kézelők, nyakralalók, negleges fejtek, batist, mouslin és organtinok, szalagok, csipkék, gombok, cérnák, selymek közöséges varráshoz és géphez.

Ablak-redők fából szöve minden ablakhoz leggyorsabban rendelhető egy 4 szög láb 18-20 kr.

Kosarak minden alakban kézi, asztali, gyümölcs és kötő kosarak 15, 20, 50 krtól felfelé.

Úti készletek kézi táskák nőknek 1. 1.50 krtól. uti táskák szövetből 1.30, 1.50, bőrből 2.50, 3, 5, 10 frt.

Kofferek 3 frttól a legnagyobbig.

Úti necessairek.

Házi (szükségletek) asztali kések és kanalak, kávéfőzők és őrök a legjobb készülettel.

Habverő és ugorkavágó gépek, gyertyatartók öntvény és alpaccaból.

Pohártartók, kávé- és tea-tálcák, étel tálak drótból, mindennemű ruha-fogasok, függöny-tartók.

Szekrény, tükrök és varró-asztalok,

Tajték tárgyak, szipkák és pipák.

Öntvény és bronce tárgyak névnapj és alkalmi ajándéknak.

Levél papírok diszes színes monogrammal kívánatra egész női névvel 100 darab 1.50, 2. 2.50 krig.

Látogató-jegyek 100 db 1. 1.20, 1.50. izletesen kiállítva.

Továbbá elfogadtatnak bármily vésetések pecsétnyomók és hivatali bélyegzők.

Kitűző bécsi fénymáz (Wichs) 1 font 35 kr.

Folt kivető minden szövetből 30 kr.

Porcellán ragasztó 30 kr.

Rozsda, vagy tinta folt kivető fehérneműből 30 kr.

Féregvesztő porok és folyadékok 20, 30, 35 kr. poloska, bolha és moly ellen.

Tisztító por arany, ezüst és pakfongnak 10 kr.

Illatszerek, szappanok és mindennemű toilet tárgyak.

Értékpapírok előnyös szerzése.

Alább elsorolt értékpapírokat ajánlom a n. é. közönségnek, a mennyiben azoknak megszerzése havi részletfizetés mellett és csekély összeggel könnyen elérhető.

1. 100 frtos magyar állam sorsjegy 6 frtos	részletfizetésre	huzás aug. 15.
1. 50 " " " " 3 " "	" " " "	" " " "
1. 1864-iki " " " " 7 " "	" " " "	" huzás
1/2. " " " " 4 " "	" " " "	f. é. sept. 1.
1/5. 1860-iki " " " " 7 " 50 kr.	" " " "	" huzás
1. 1839-iki és 1. török 400 frkos 10 " "	" " " "	augusztus
1. 400 frankos török 5 " "	" " " "	1-én.
1. 400 " " és 1. 1864 10 " "	" " " "	huzás aug. 1.

Társas játék 20 drb 1839-ki sorsjegyre 10 frtos havi fizetés mellett, melyre 1. 21-ik június 1-én kihuzott sorozat ráadásul adatik, így az illető vevőnek már sept. 1-én történeendő huzásnál biztos nyereményre nyújt kilátást, a mennyiben azon kihuzott sorozatnak mindenesetre nyernie kell.

Az 1864-ki 5% ot, 1860-ki 5% török 400 frkos 3% ot kamatoznak.

Az 1839-ki sorsjegyeknek még csak 5 huzásuk lesz legközelebb sept. 1-én számhuzás főnyerő 220,000 ezenkívül 4560 nyerő.

Kik a fentebb említett sorsjegyek egyikét veszik, már az első részletfizetés után, igényt tarthatnak bármely nyereményre.

Minél gyakoribb megrendeléseket kér és azonnal elintéz Gyulán

Nagy Ferencz könyvkereskedő.

81)

Gyulán, Dobay János könyvnyomdája. 1871.

Orvosi műutazás.

Idült és idegbetegségek

(Chronische und Nervenkrankheiten),

ugymint: köszvény-, esúz-, fej- és bél-fájdalmak (Schmerzen); gyomor-, szív-, mell-göresök (Krämpfe); velő, tüdő, méh és más gyuladások (Entzündungen); váltó, ideg és más lázak (Fieber); érzék-, elmé-, kedély-bajok; sápkór (Bleichsucht); mirigy-, bőrbajok; és jegyek (Hautübel); viz- és más daganatok (Geschwülste); bélférges (Würme); elfojtott ragályok, aszkór (Auszehrun); mint hosszas magántanulmány tárgyai (Specialist) kellemmel és gyökeresen gyógyíttatnak alulirt által. — Az utazás célja: egy eredeti gyógyódnak a legritkább gyógyesetekkel megállapítása és terjesztése.

Elfogad naponkint d. e. 9-12, d. u. 3-5 óráig; ezután szegényeket ingyen.

Lakása németvárosban Dániel János ur házában.

Dr. Ivánfi (Ivanovich) E. P.
orvostr. Pestről.

79)

1-3

Tudni való.

A ki a gyógyintézetbe mint gyógyítható felvétetik, kezelhetetik naponta 2-4-szer, a gyógyülés tart fél óráig; minden ülésért fizet a mennyit akar, 30 kr.-nál kevesebb nem fogadtatik el. Az orvoslás tart minden nap délelőtt 8-12; délután 2-5 óráig; ez után a valódi szegényeknek ingyen. A nem gyógyíthatók azonnal az első ülés után tudósítatnak díj nélkül.

Ivánfi (Ivanovich) E. P. M.,
orvostr. Pestről.

Zur Kenntnißnahme.

Wer in die Heilanstalt als Heilbar aufgenommen wird, kann 2-4-mal täglich behandelt werden, jede Sitzung dauert 1/2 Stunde; das Honorar für jede Sitzung ist beliebig, doch weniger als 30 fr. können nicht angenommen werden. — Die Behandlung geschieht täglich von 8-12 Vor- und 2-5 Uhr Nachmittag; nach 5 Uhr werden die wahren Armen unentgeltlich vorgenommen. Die Unheilbaren werden sogleich nach erster Sitzung ohne Entgeltung in Kenntniß gesetzt.

Dr. A. P. M. Ivánfi (Ivanovich)
aus Pest.

80)

1-3

300 db. 7 hónapos válogatott faj malac szabadkézből eladó.

Vevők tudakozódhatnak Sármezőn, Erdő-Gyarakhoz és Vadászhoz egy órányira Répássy Gyula urnál.

82) 1-4